

KÝRBERG

Kýrberg er víða kent við sínum steýrrætta bergi og tí vakra dalinum vestanfyri, og sigast má, at bergið er rættiliga eyðkent fyri Hoyvík. Kýrberg er eisini kent sum myndevni hjá listafólki og myndatakarum

MARJUN A. SIMONSEN

Søgn er eisini knýtt at hesum staði. Henda søgn sigur, at navnið stendst av, at á Kýrbergi plagdi ein kúri at sita á varðhaldi. Og tí hevur áður verið siðvenja at skriva navnið við ú, t.e. *Kúrberg*. Navnið sigst stava frá tíðini, tá ið neyðugt var at fylgja við, um fremmand skip komu gjøgnum fjørðin, tí tað kundu vera ófriðarskip. Um hesin kúri varnaðist okkurt illgrunasamt, skuldi hann geva boð til Havnar. – Í Tróndarkvæði, ið Jóan Petur uppi í Trøð yrkti um 1900, ljóðar 18. ørindi soleiðis:

Flotin kom frá Eystnesi
gjøgnum álin harða
Kúrin sá á Kúrbergi
læt boð til Havnar fara

Í hugaheimi yrkjarans situr kúrin á varðhaldi á Kúrbergi og rakar við, tá ið Gøtu-Tróndur við sínum monnum er á veg til Havnar. Hetta var, tá ið menn norðan fyri Hórisgøtu fylktust og noktaðu at ganga undir krøv Ólav kongs og sleppa gamlari trúgv. Tróndur og hansara fylgismenn fóru við knørrum sínum út av Norðragøtu og stevndu suður til Havnar, har teir mannsterkir fingi Sigmund at lúta. Men hóast søgnin er spennandi, tí hon ber í sær ein farra av søguligum hendingum og stríði millum høvdingar í farnum døgum, so er ikki líkt til, at nakar kúri hevur sitið á Kúrbergi. Sagnir koma ofta í, tí roynt verður at finna

Kýrberg

MYND: LÍV S. A. SIMONSEN

eina frágreiðing til uppruna at staðarnavni. Í hesum føri kann fyrri liður í orðinum í framburði bæði tulkast sum eitt stutt ú ella ý, og tí er søgnin íkomín. Longu í *Færøsk Anthologi* (1891) sæst, at dr. Jakob Jakobsen hevur rakt við, hvør týðningurin hjá orðinum er. Útgávan er skipað soleiðis, at 2. bind er *Ordsamling*, ið dr. Jakobsen (tá stud.mag.) evnaði til í sambandi við útgávu V.U. Hammershaimbs. Á bls. 436 stendur:

Kýrberg [...] forbjerg ved Kýrdalur (kodalen), tæt ved bygden i Hoyvík, lidt nord for Torshavn (Havn).” Sum sæst, týðir dr. Jakobsen orðið *Kýrdalur* til “kodalen”, og hann stavar nøvnini við ý – *Kýrdalur* og *Kýrberg*. Hann hevur tiskil tulkað fyrra lið í orðinum til at vera forna sniðið á orðinum kúgv, ið var *kýr*. Hetta forna snið er varðveitt í navninum, og tí skal tað stavast við ý. Eisini onnur nøvn við sama forliði eru til skjals aðrastaðni í *Føroyum*,

t.d. *Kýrgil*, *Kýrgjógv*, *Kýrryggur* og *Kýrheyggjur*. Semja er um, at bergið hevur fingið navn av dalinum niðanfyri, sum nevnist Kýrdalur, t.e. at navnið á dalinum er tað eldra. Navnið man sipa til, at kýr hava gingið á beiti her. Dalurin hevur uttan iva verið gróðrarmikil og veðurgóður til neytabit. Nú er dalurin slóttulendi. Tað sigst, at bóndahúsini í Hoyvík einaferð hava verið í Kýrdali, og søgn er um, at bóndin, ið

festi í 1722, flutti haðani og settist heima á Garði. Sambært Símun Arge, fornfrøðingi, er hetta rættiliga ivasamt. Fornfrøðiligu kann-ingarnar undir bóndahúsunum seinast í 1990-árunum vístu greitt, at upprunabúsetingin í Hoyvík hevur verið heima á Garði. So hava húsini staðið í Kýrdali, hevur tað bert verið avmarkað tíðarskeið. Ymist, ið funnið er upp úr moldini undir velting í 1930-50-árunum, kundi bent á hetta, greiðir Símun Arge frá.

Gamalt franskt steinprent av Kýrbergi. Nakrir menn sita sunnan fyri Koytuna. (Heimild: *Voyages de la Commision scientifique de Nord: en Scandinavie, en Laponie, au Spitzberg et aux Feroe, pendant les années 1838, 1839 et 1849*)

Kýrdalur

MYND: MARJUN A. SIMONSEN

Heimildir:

Hammershaimb, V.U. 1891. *Færøsk Anthologi* I og II. København
Kvæðabókin (Lagt til rættis: Sverri Egholm). 1. bind. 1960. Tórshavn
Voyages de la Commision scientifique de Nord: en Scandinavie, en Laponie, au Spitzberg et aux Feroe, pendant les années 1838, 1839 et 1849, sur la corvette La Recherche. 1842. Paris
<http://archimer.ifremer.fr/doc/00002/11348/7917.pdf>
http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Voyages_de_la_Commision_scientifique_de_Nord_by_Joseph_Paul_Gaimard

Munnlig heimild:

Símun Arge, fornfrøðingur